

INTRODUCTIE BIJ DE ACTUALISERING REGIOVISIE GRONINGEN-ASSEN 2030

INHOUD

1. De regiovisie van 1998
 2. Evaluatie Bureau Rijnconsult
 3. Aanleidingen voor actualisering
 4. Proces van actualisering
 5. Resultaten
 6. Relatie met andere plannen
 7. Besluitvorming
 8. Leeswijzer
- BIJLAGE: Ontwikkelingen in de regio sinds 1999.

1. DE REGIOVISIE VAN 1999

In 1995 werd door het ministerie van Binnenlandse Zaken aan de gemeente Groningen gevraagd op welke wijze de gemeentegrenzen (over de provinciegrenzen heen) opgerekt zouden moeten worden teneinde de meerjarige ontwikkeling van de gemeente te bevorderen. Het antwoord hierop vanuit het noorden was duidelijk: géén behoefte aan annexatiepatronen, maar aan regionale interbestuurlijke samenwerking op basis van gelijkwaardigheid. Per saldo heeft deze stellingname geleid tot het afsluiten van een samenwerkingsconvenant in 1996 tussen 2 provincies (Groningen/Drenthe) en een 12-tal gemeenten (destijds nog 15). Hierin is ondermeer voorzien in de totstandkoming van een ruimtelijke Regiovisie, afspraken over financiën en organisatie. Vervolgens is in 1999 een tweede convenant gesloten ter uitvoering van een inmiddels opgestelde Regiovisie Groningen-Assen.

In 1999 formuleerde de Regiovisie de gewenste ontwikkeling van de regio Groningen-Assen op de volgende manier:

- Een gebundelde verstedelijking en evenwichtige stedelijke uitbreiding, leidend tot een samenhangend en gedifferentieerd aanbod van woon- en werkgebieden, in balans met landschap, natuur en water; het benoemen van de rol van de steden Groningen en Assen, de zogeheten schragende kernen Leek/Roden en Hoogezand-Sappemeer en de schakelkernen in het landelijke gebied van Groningen
- Kwaliteitsverbetering van het bestaand stedelijk gebied van Groningen, Assen en Hoogezand-Sappemeer door revitalisering van woonwijken, stationsgebieden en de stadscentra
- Goede bereikbaarheid en doorstroming door ontwikkeling van hoogwaardig regionaal collectief vervoer, verkeersgeleidingssystemen en verbetering van de ringwegenstructuren
- Aansluiting op nationale en internationale netwerken via snelle verbindingen
- Instandhouden van het voorzieningenniveau in de hoofdkernen
- Handhaving en versterking van de kwaliteiten van het landelijke gebied met perspectief voor de landbouw, behoud van de leefbaarheid, versterking van een afwisselend landschap, verbetering van de waterkwaliteit voor drinkwaterwinning, natuur en landbouw en een functie van water en natuur voor recreatie en wonen bij steden en kernen

De werkwijze in Regiovisieverband is als volgt geweest:

- Alle deelnemende partijen zijn vertegenwoordigd in een stuurgroep;
- Er is een projectdirectie en een kleine uitvoeringsorganisatie;
- Jaarlijks wordt een uitvoeringsprogramma opgesteld alsmede een begroting;
- Monitor-rapportages vinden plaats;
- Er is een kwaliteitsteam dat ontwikkeling van het totale gebied in de gaten houdt;
- Regioprojecten worden gefinancierd uit het regiofonds waar deelnemende partijen jaarlijks een bijdrage in storten (van dit fonds is 80% gereserveerd voor uitvoering van het project Stads-gewestelijk Openbaar vervoer, later Kolibri-OV netwerk genoemd) .

De Regiovisie heeft sinds 1999 geleid tot een versterkte dynamiek in de regio, zowel in de ontwikkeling van plannen en projecten als wat de gewenste toename van bevolking en bedrijvigheid betreft:

Een aantal gemeentegrensoverschrijdende plannen werd ter hand genomen, zowel in de uitvoering (Piccardthof) als in de planvoorbereiding (Meerstad en Ter Borgh).

Op het gebied van de bereikbaarheid van de regio Groningen-Assen werd een integraal gemeenschappelijk plan gemaakt (Bereikbaarheid Assen-Groningen) en werd de Verkenningenstudie Kolibri OV-Netwerk uitgevoerd.

Voor het vergroten van de aantrekkelijkheid en leefbaarheid van de stedelijke gebieden is samen met het rijk het regionale programma "Groen In en Om de Stad" (GIOS) ontwikkeld. Hiervan is de eerste fase, een versterking van de binnenstedelijke groenstructuren, in uitvoering.

De Regiovisie heeft doorwerking gekregen in de provinciale omgevingplannen van Groningen en Drenthe. De gemeenten zijn aan het werk gegaan met het opstellen van structuurvisies en ontwikkelingsprojecten.

Landelijk viel de samenwerking in deze regio op. Het concept 'stedelijke netwerken' dat in de Vijfde Nota Ruimtelijke Ordening werd geïntroduceerd beantwoordt in de ogen van de regio geheel aan wat de regio Groningen-Assen voor ogen stond. De regio werd dan ook terecht aangewezen als een van de zes nationale stedelijke netwerken. Het daagt de regio op dit moment uit om het ontwikkelingsprofiel te kiezen dat bij die status hoort.

2. EVALUATIE RIJNCONSULT

Nadat over een reeks van jaren ervaring is opgedaan met de lichte vorm van samenwerking is in stuurgroepverband afgesproken in 2002 een procesevaluatie te houden, met als insteek te beoordelen of de eerder gemaakte afspraken nog voldoende robuust zijn. Voor deze evaluatie is Bureau Rijnconsult ingeschakeld. Uit de evaluatie komt het volgende beeld naar voren.

Duidelijk is geworden dat het besef van de partners, dat alleen grensoverschrijdend de ontwikkelingen en issues van de regio aangepakt konden worden, een belangrijke drager is van de regionale samenwerking. De stijgende behoefte aan woningen en bedrijfsterreinen maar ook de verkeerscongestie leidden tot druk van buiten (vanuit het Rijk) om, binnen de regio, grensoverschrijdend beleid te ontwikkelen en uit te voeren. De partners zijn tevreden over de samenwerking om een aantal redenen:

- De Regiovisie heeft de regio 'op de landelijke kaart' gezet en onder andere geleid tot het aanwijzen tot stedelijk netwerk;
- Gemeenten en provincies staan niet langer met de rug naar elkaar toe, maar werken samen. De partners geven aan dat het wederzijds begrip is vergroot;
- Een grootschalige herindeling is afgewend.
- De regio is een katalysator ten behoeve van de gelijkwaardigheid van partners: het besef is daar dat iedereen elkaar nodig heeft. De relatie tussen provincies en gemeenten wordt als meer nevensgeschikt ervaren dan vroeger;
- Doordat iedere gemeentelijke partner zijn functie heeft gekregen door een indeling in de vorm van een schakel-, schragende- of kerngemeente is de erkenning van de relatie tussen de stedelijke en landelijke gebieden een feit geworden. Partijen ervaren deze indeling als duidelijk en werkbaar;
- De Regiovisie wordt op dit moment door partners voornamelijk ervaren als kaderstellend en regisserend en (daarmee) als een platform voor afstemming en discussie. Het beleid van de regio wordt ook opgepakt en vertaald in de provinciale omgevingsplannen van de beide provincies. Hierbij moet worden opgemerkt dat de relatie tussen POP en Regiovisie niet altijd duidelijk is, ze zijn niet altijd 'één op één'.

Door belanghebbende organisaties in de regio worden minder positieve opbrengsten ervaren. Belangrijkste oorzaak hiervan is het niet betrokken zijn (formeel) en die betrokkenheid ook niet anderszins ervaren, onder meer door een gebrekkige communicatie. In het gunstigste geval zien zij de Regiovisie als een goed begin in de discussie en afstemming. Zij ervaren de Regiovisie voornamelijk als een intern georiënteerd bestuurlijk-ambtelijk schouwspel.

Over de organisatie van de regionale samenwerking doet Rijnconsult nog de volgende aanbevelingen:

- het versterken van de rol van de stuurgroep als platform voor discussie over de koers van de regio en de rol van de partijen daarin;

- het versterken van het uitvoeringskarakter van de regiovisie (minder vrijblijvend praten, meer doen)
- integratie van de regio-organisatie met de samenwerkingsorganisaties voor verkeer en vervoer (projecten Bereikbaarheid Assen-Groningen (BAG) en Stadsbestuurlijk Openbaar Vervoer (STOV)).

Uit de proces-evaluatie komt het beeld naar voren dat onverkort doorgegaan moet worden met de regionale samenwerking. Dit is de opstap geweest voor de beleidsinhoudelijke herijking voor de Regiovisie, die -met ondersteuning van het stedenbouwkundig bureau BVR (Riek Bakker)- eind 2003 afgerond zal zijn.

3. AANLEIDINGEN VOOR DE ACTUALISERING

Een van de afspraken was destijds om in 2003 een grote evaluatie te houden van de Regiovisie. Een aantal ontwikkelingen gaf aanleiding om een stap verder te gaan en de Regiovisie meteen na de evaluatie al te actualiseren en om de agenda opnieuw scherp te stellen:

- De regio Groningen-Assen is aangewezen als een van de zes nationale stedelijke netwerken. Dit vraagt van de regio een uitwerking van zijn rol op nationaal en noordelijk niveau. Op regionaal niveau vraagt het om het invullen van de gewenste differentiatie van de kernen op het gebied van wonen, werken en voorzieningen en om een sterkere koppeling van deze stedelijke functies met de infrastructuur. Ook de ontwikkeling van het landelijk gebied van de regio als een regionaal park is daarbij aan de orde.
- De planvorming en besluitvorming rond de Zuiderzeelijn zijn gestart om ze te kunnen richten op realisering vanaf 2010. De realisatie ervan heeft voor de langere termijn een groot aantal consequenties voor de dynamiek en de inrichting van de regio, waar de regio een visie op dient te verwoorden.
- Sinds het begin van de regionale samenwerking zijn de ontwikkelingen snel gegaan, sneller dan in de Regiovisie zelf was voorzien. Dit geldt onder andere voor de groei van de bevolking, de gerealiseerde woningbouw, de uitgifte van bedrijventerreinen en ook de groei van het verkeer. Er moeten meer woningen worden gebouwd, waarvoor meer ruimte nodig is. Er is meer ruimte voor bedrijventerreinen nodig, er moet tijdig worden geïnvesteerd in verbetering van de infrastructuur (zie ook Bijlage 1). Dit vraagt van de regio een aanpassing van de programma's waarbij nadrukkelijk rekening gehouden moet worden met de wens om de regionale kwaliteiten te behouden. Daarbij is het noodzakelijk te bezien of de gemaakte keuzen nog steeds voldoen
- De regio moet een gebied zijn waar het goed wonen, werken en verblijven is voor bewoners en bezoekers. De ontwikkelingen dienen daarom vanuit het sociale perspectief een bijdrage leveren aan de leefomgeving. Belangrijk daarbij zijn de vergrijzing en daarmee samenhangend de eisen die vanuit de ouder wordende bevolking aan de woonomgeving en de voorzieningen worden gesteld. De uitwerking van deze sociale invalshoek is een opgave voor de planvorming, waarbij ook de burger nadrukkelijk bij betrokken zal moeten worden.
- De regio wordt geconfronteerd met nieuw Europees beleid op het gebied van water, natuur en landbouw. Ook zijn er de consequenties van met allerlei afspraken die op nationaal of internationaal niveau zijn gemaakt, bijvoorbeeld op het gebied van duurzame ontwikkeling. Hieraan wil de regio een eigen invulling te geven om een optimale bijdrage aan te kunnen realiseren. Het nieuwe waterbeheer voor de 21-ste eeuw en de uitwerking van de Europese Kaderrichtlijn maken niet alleen meer ruimte voor water nodig, maar ook herstel van de samenhang in de stroomgebieden op basis van zogeheten stroomgebiedsvisies. Europese regels op het gebied van de ecologie (Natura 2000, Habitatrichtlijnen en Vogelrichtlijnen) geven aanleiding tot een steeds minder vrijblijvende aandacht voor landschap en natuurbescherming. Op dit moment stabiliseert de kwaliteit van natuur en landschap zich in de Ecologische Hoofdstructuur, daarbuiten neemt de kwaliteit nog steeds af. Om grotere nadruk te kunnen geven aan de ecologische, landschappelijke en cultuurhistorische structuren moet de huidige Regiovisie worden bijgesteld. Daarbij speelt ook de gewijzigde positie van de landbouw in bepaalde delen van het gebied een rol.
- Het rijk is zich aan het terugtrekken uit een aantal projecten op het gebied van onder andere de infrastructuur en de ecologische structuur. Het gaat hier echter om projecten die voor de regio van cruciaal belang zijn om de nodige kwaliteiten te kunnen waarborgen bij een toenemende dynamiek van verstedelijking en toename van de mobiliteit. De opgaven worden dan ook zwaarder omdat de

regio het meer van eigen kracht moet hebben. Voor de toekomst is het evenwel nodig dat de regio samen met het rijk en marktpartijen komt tot investeringsafspraken op basis van een gemeenschappelijke visie. Gezien de wijzigingen in de posities van de verschillende overheden is het noodzakelijk om tot duidelijke keuzen in programmatische ambities te komen. Ook zal gekeken moeten worden of er voldoende aandacht is voor uitvoeringsmogelijkheden. Er moet rekening mee worden gehouden dat de economische situatie in de loop van de tijd sterk aan verandering onderhevig is. Perioden van recessie wisselen immers af met perioden van groei en steeds zal de regio er adequaat op moeten reageren.

4. PROCES VAN DE ACTUALISERING

Het doel van de actualisering van de regiovisie was:

- inzicht te verschaffen in de actuele en te verwachten ontwikkelingen die voor de regio van belang zijn;
- het benoemen van de punten waarop de regiovisie vervolgens zou moeten worden aangepast om scherp te zijn voor de toekomst;
- het versterken van de samenwerking met belanghebbende partijen in de regio om tot een gezamenlijke visie op de ontwikkeling van de regio te komen;
- het versterken van het uitvoeringsgerichte karakter van de visie, mede door selectiviteit in programmatische ambities en sturing op uitvoering door regionale regie.

Het werkproces was erop gericht om in korte tijd een inhoudelijk integraal product te maken waar alle partners bij betrokken zijn maar ook de externe partijen goed in mee kunnen doen. Het projectplan van BVR was leidend voor de aanpak. In fase 1 en 2 van het actualiseringproces hebben vier themagroepen als opdracht meegekregen te kijken naar wat is er gerealiseerd, een aantal relevante ontwikkelingen te beschrijven en een visie neer te leggen hoe vanuit het thema invulling kan worden gegeven aan het stedelijk netwerk. De themagroepen hebben gerapporteerd in de vorm van

- een notitie waarin ontwikkelingen worden belicht;
- een visie op de ontwikkeling van de regio waarbij vanuit het thema wordt geoptimaliseerd (de zogenaamde "lefkaarten").

De thematische uitwerkingen zijn vervolgens door een projectteam met ondersteuning van een redactieteam geïntegreerd tot een regionaal beeld. Naast dit ambtelijke traject zijn er gesprekken gevoerd met de Klankbordgroep Rijksvertegenwoordigers en de Klankbordgroep Maatschappelijke Organisaties en de Groene Coalitie.

Inmiddels bleek er sterke behoefte om, voordat er in de stuurgroep besluiten zouden worden genomen over bijstellingen in de koers voor de regio en de daarvoor benodigde organisatie, de raden en staten bij te gaan praten over de inzet van de regiovisie en bij hen te peilen welke wensen er leven op het gebied van de samenwerking in regioverband. Dit werd enerzijds ingegeven door de wisseling van raads- en statenleden na de gehouden verkiezingen in 2001 en 2002 maar anderzijds ook vanwege het ingevoerde duale stelsel. Van raden en staten mag niet alleen een zelfstandige meningsvorming op het gebied van de regionale ontwikkeling worden verwacht, maar ook dat zij een eigen verantwoordelijkheid nemen in het tot stand brengen van de regionale samenwerking.

5. RESULTATEN

Voor u ligt het concept-resultaat van de actualisering, de conceptnota "Regiovisie Groningen-Assen; sterk in het netwerk". Het rapport en bijbehorend convenant vervangen het rapport "Regiovisie Groningen-Assen; van visie naar uitvoering" (uit 1999). De volgende verschillen tussen beide rapporten zijn te benoemen:

Inzet

- De regio kiest nadrukkelijker een rol als stedelijk netwerk in nationaal en noordelijk verband en neemt de daarbij behorende verstedelijkingsstaken op zich.
- De nieuwe regiovisie is een toekomstvisie in hoofdlijnen met een globaal programma en met een groot aantal opgaven die moeten worden uitgewerkt en gerealiseerd. Over enkele jaren zal er opnieuw moeten kunnen worden ingespeeld op veranderingen. Bovendien kan de concrete situatie op lokaal

- niveau sterk van invloed zijn op het vinden van de beste oplossingsrichting. Binnen de gekozen regionale hoofdstructuur zijn meerdere ontwikkelingsrichtingen nog denkbaar.
- De nieuwe Regiovisie kiest nog nadrukkelijker dan zijn voorganger voor selectiviteit en verscheidenheid als kwaliteiten. Daarvoor is versterkte afstemming en samenwerking nodig.
 - Deze Regiovisie biedt veel minder dan de vorige een vastomlijnd ontwerp op lokaal nivo. Er is nadrukkelijk voor gekozen om de opgaven te benoemen en de verantwoordelijkheden bij die partij te leggen die het meest direct betrokken is bij de realisatie van een bepaalde opgave.
 - Er ligt een grotere taak bij de regio-organisatie om door middel van monitoren en evalueren na te gaan of de regio nog op de goede koers zit. Dit kan echter alleen worden bereikt met een daadkrachtige organisatie, een grote inzet van de partijen en een sterke regie die besluiten en afspraken goed beheert.
 - Het uitvoeringsgerichte karakter is versterkt door
 - De regionale projecten te benoemen, waarop de regionale samenwerking en inzet van financiële middelen richt;
 - De invoering van een regionaal investeringsprogramma ter financiering van de benoemde regionale projecten; ten opzichte van het huidige regiofonds betekent dit programma een forse ophoging van de financiële inzet van de regiopartners;
 - De ontwerpogaven voor kern en gebieden te benoemen als uitvoeringsprojecten voor gemeenten provincies waarover regelmatig wordt gerapporteerd;
 - De communicatie binnen de regio over de uitvoering en de samenwerking met externe partijen wordt gezien als voorwaarde om tot uitvoering te komen.

Inhoudelijk

- Er zijn geactualiseerde programma's voor o.a. wonen en werken opgenomen, waarbij geconstateerd kan worden dat er verhoogde opgaven liggen voor de regio;
- De binnen stedelijke ontwikkelingen zijn belangrijke geworden;
- Om in de verstedelijkingsopgave te voorzien krijgen de schraaggemeenten een sterkere rol;
- De regio kiest voor een rol in het beheer en de ontwikkeling van het landelijk gebied van de regio;
- De sociale component heeft meer aandacht gekregen. Desondanks ziet de stuurgroep vooralsnog geen aanleiding om daar regionale sturing op te zetten maar het sociale thema te benoemen als belangrijk aandachtspunt bij de te maken uitwerkingen door provincies en gemeenten.

Opzet

De nota is opgesplitst in een visiedeel en uitvoeringsdeel. Het visiedeel geeft een lange termijnvisie op de toekomst van de regio en de daarbij te maken keuzen en uit te werken programma's. Het uitvoeringsdeel geeft een totaal overzicht van de projecten die de regio in de komende jaren oppakt en de uitwerkingen en plannen die door provincies en gemeenten worden uitgevoerd. Deze splitsing heeft enkele voordelen:

- het maakt de inzet op de uitvoering beter zichtbaar en hanteerbaar in de dagelijkse praktijk;
- het maakt zichtbaar dat er onderscheid is tussen een lange termijn verantwoordelijkheid om kwaliteiten in de regio te waarborgen en de activiteiten die voor de korte en middellange termijn nodig zijn;
- het uitvoeringsdeel kan eenvoudiger aangepast worden indien ontwikkelen daar aanleiding toe geven, zonder dat daarvoor een wijziging van de regiovisie nodig is.

6. RELATIE MET ANDERE PLANNEN

De regiovisie voor het gebied Groningen-Assen staat niet op zichzelf maar heeft een eigen plaats in de omgevingplanning.

- In het rijksbeleid is de Regio benoemd als nationaal stedelijk netwerk. De regiovisie vormt de basis voor investeringen van het rijk in het nationaal stedelijk netwerk en wordt zonodig inbracht in nieuwe planvormen van het rijk.
- De overheden langs de as Groningen-Amsterdam formuleren een gezamenlijke visie (Masterplan) op de ontwikkeling van de vier regio's aan de as, mede met het oog op het reguleren van de effecten van een mogelijke realisatie van een snelle vervoersverbinding. De afspraken die in dat kader worden gemaakt zijn kaderstellend voor de regio. Tegelijk vormt de regiovisie de basis dit masterplan.
- In noordelijk verband hebben de provincies en grote steden een gezamenlijke Koers op de Toekomst voor de ontwikkeling van Noord-Nederland. Deze vormt basis voor afspraken met het rijk tot 2007. De regiovisie geeft invulling aan de bundeling van activiteiten in een van de noordelijke economische kernzones.
- Op provinciaal niveau vindt de regiovisie een bestuurlijk en juridisch verankering in de provinciale omgevingsplannen van Groningen en Drenthe. Daarmee nemen de provincie de samen ingezette koers van de regiovisie als basis voor de uitoefening van de wettelijke taken en voor de uitvoering van het provinciaal omgevingbeleid.
- De gemeenten geven een doorvertaling naar een (inter)gemeentelijk structuurplan, naar plannen voor delen van hun gemeente en in bestemmingplannen voor afzonderlijke locaties. Deze plannen doorlopen de wettelijke planprocedure met mogelijkheden voor inbreng van belanghebbenden en burgers.

Naar de toekomst kijkend, waarin een wijziging van de Wet Ruimtelijke Ordening wordt verwacht, kan de Regiovisie worden beschouwd als aanzet voor een Structuurvisie die de basis vormt voor gebiedsvisionen en projectplannen.

7. BESLUITVORMING

Het voorliggende rapport "Samen sterk in het netwerk" zal in oktober 2003 worden verzonden aan de betrokken colleges van GS en B&W, met het verzoek de Raden en Staten hierover hun mening te vragen. In deze fase vindt ook externe consultatie plaats, waarbij de diverse belangengroeperingen om een mening wordt gevraagd. Verder zal er een telefonische meningspeiling onder het publiek in de regio worden gehouden. De stuurgroep zal de resultaten van deze meningsvorming bespreken, zodat de Raden en Staten in februari/maart 2004 een goed afgewogen definitief besluit kunnen nemen.

8. LEESWIJZER

De regiovisie bestaat uit 2 delen en een aantal bijlagen.

Het visiedeel beschrijft:

- de opgaven waar de regio voor staat
- de visie op de rol die de regio wil vervullen in nationaal en internationaal verband
- de keuzen die worden gemaakt om de regio voor de toekomst te profileren
- de punten waarop de regio de samenwerking inzet
- de organisatie van de samenwerking

Het uitvoeringdeel beschrijft:

- de uitvoering van de regionale programma's door provincies, gemeenten en derden
- de ontwerpogaven voor gebieden en stedelijke gebieden
- de regio-projecten
- de afspraken over financiering

De bijlagen geven nadere informatie over: ontwikkelingen en onderbouw van programma's.

BIJLAGE 1. ONTWIKKELINGEN IN DE REGIO

Bevolking en arbeidsmarkt

De bevolking in het Regiovisiegebied is in de periode 1997-2001 met ruim 16 duizend inwoners toegenomen tot 434 duizend. Dit zijn er ruim zeventienduizend meer dan indertijd verwacht werd.

Uit de *Regionaal-economische verkenningen 2002* blijkt dat de bevolking in Noord-Nederland in de periode 1997-2001 is toegenomen met 45 duizend waarvan ongeveer eenderde deel door natuurlijke aanwas en tweederde door migratie. Door de gunstige conjunctuur en de krappe arbeidsmarkt is de participatiegraad sterk toegenomen, met name onder vrouwen van 35-55 jaar (toename van 10 procent) en mannen van 55-65 jaar (7 procent). Hierdoor is de beroepsbevolking relatief gezien veel sterker gegroeid dan de bevolking en komt deze in Noord-Nederland eveneens uit op zo'n 45 duizend. De beroepsbevolking zal ook de komende jaren sterk groeien.

Wonen

De druk op de woningmarkt is door de groei van het aantal inwoners in de regio toegenomen en is door de start van de herstructurering extra versterkt. De nieuwbouw is in deze vijf jaar behoorlijk gehaald: 10.300 woningen ten opzichte van 9.600 als taakstelling. De herstructurering is iets achtergebleven: ruim 2.800 woningen ten opzichte van ruim 3.300. De woningvoorraad van de regio bedraagt nu ongeveer 190 duizend.

De provincies Groningen en Drenthe hebben de opgave voor woningbouw in hun beleid opgehoogd. Er blijkt een toenemende vraag naar zelfstandig wonen met aanvullend zorg. De transformatieopgave, de wens naar meer sloop en (vervangende) nieuwbouw, is groter gebleken.

Werken

De totale werkgelegenheid is in de periode 1996-2000 in de Regio Groningen-Assen gegroeid met bijna 22 duizend personen. Dit komt overeen met een groei van 11,7 procent. De zakelijke dienstverlening is de belangrijkste motor achter de werkgelegenheidsgroei. De Regiovisie van 1999 ging uit van een toename van 37 duizend nieuwe banen tot 2015. Dit betekent dat in vier jaar ruim de helft van de verwachte groei van het aantal banen is gerealiseerd. De regio ligt daarmee overigens nog wel iets onder het landelijke groeicijfer, namelijk 13,1 procent.

Deze relatief ruime arbeidsmarkt op bijna alle niveaus in de Regio Groningen-Assen is economisch gezien een belangrijke troef van de regio. Het aanwezige arbeidspotentieel is de laatste jaren voor bedrijven een steeds belangrijker vestigingscriterium geworden. Dit komt enerzijds door de krappe arbeidsmarkt in grote delen van Nederland, maar heeft ook te maken met de kennisintensivering van de economie. De regio moet hiervan kunnen profiteren

Op het gebied van bedrijventerreinen en kantoorlocaties zit de regio op het goede spoor. De concentratie van het aanbod op regionale en bovenregionale bedrijventerreinen en kantoorlocaties en de gekozen opzet - deels gezoneerd/gemengd deels thematisch - moet worden voortgezet. Naast versterking van reeds aanwezige stuwende bedrijven en diensten is ook de werving van nieuwe stuwende bedrijven en diensten van belang voor de vitaliteit van de noordelijke economie.

Zowel vanuit de overheid als vanuit het bedrijfsleven wordt aandacht geschonken aan een kwalitatief goede bedrijfsomgeving. Door een kwalitatief goede terreinvoorraad kan de bestaande werkgelegenheid beter behouden worden, worden nieuwe investeringen gestimuleerd en wordt de bestaande ruimte beter benut. De revitalisering van bedrijventerreinen in het Regiovisie-gebied is opgepakt door gemeenten en provincies in samenwerking met het SNN. Revitalisering is een langdurig en kostbaar proces. Na afloop zal de borging van de kwaliteitseisen ondergebracht moeten zijn in een vorm van parkmanagement zodat kwaliteitsverbetering gekoppeld wordt aan kwaliteitsbehoud.

In de regio Groningen-Assen zijn (nog) nauwelijks 'uitschuifeffecten' vanuit de Randstad waarneembaar. Ook vanuit andere regio's en landen bleef de toestroom van nieuwe vestigingen relatief beperkt. Dit betekent dat nagenoeg de hele groei van het aantal vestigingen en werkzame personen moet worden toegeschreven aan autonome ontwikkelingen binnen de regio.

Mobiliteit en Infrastructuur

De ruimtelijk-economische ontwikkelingen zijn krachtiger geweest dan verwacht. Dit heeft een sterkere groei van het (auto)verkeer met zich meegebracht. De groei heeft zich het sterkst voorgedaan op de al zwaar belaste hoofdwegstructuur. Ondanks de Langman-maatregelen zal naar verwachting rond 2010 een bereikbaarheidsprobleem optreden op enkele wegen naar de stad Groningen, op het ringwegennet en in het bijzonder op en rond de Zuidelijke Ringweg Groningen. Daarnaast laat de kwaliteit van het openbaar vervoernet in en om Groningen en Assen al geruime tijd te wensen over.

Alle pijlen in de regio worden gericht op het verder verbeteren van de hoofdinfrastructuur, de zogeheten T-structuur. De beleidsinzet de afgelopen jaren heeft geresulteerd in een groot aantal projecten en maatregelen. In 2002 is een MIT-verkenningenstudie naar het gewenste stadsgewestelijk openbaar vervoerssysteem afgerond en is de levensvatbaarheid hiervan aangetoond. Het gewenste systeem wordt aangeduid als het Kolibri OV-Netwerk.

De voortgang in studie en uitvoering van de kleinere lokale en regionale projecten loopt in het algemeen goed. De grotere, veelal met rijksgeld gefinancierde projecten ondervinden daarentegen vertraging. Het gaat hier om de realisatie van de 1^e fase Kolibri OV Netwerk, verbeteringen van de A7, de A28, de N33 en de N34 en de opwaardering van de vaarweg Lemmer-Delfzijl. Een belangrijke oorzaak hiervoor is de te lage prioriteit die het Rijk aan deze projecten geeft.

Een positieve uitzondering hierop is de verbetering van de Zuidelijke Ringweg Groningen, (1^e fase: Langman-maatregelen, uitvoering 2004-2007). Dit project ligt op koers. Het niet (op tijd) realiseren van het Kolibri OV-Netwerk en de verbeteringen van de hoofdinfrastructuur/T-structuur (samen vormen deze de ruggengraat van het verkeers- en vervoerssysteem in de regio) zet de bereikbaarheid van de regio onder druk. Het ruimtelijk-economisch functioneren van de regio staat daarmee op het spel.

De verwachting is dat de uitvoering van de Langman-maatregelen enige jaren voldoende soelaas bieden om een acceptabel afwikkelingsniveau op de ringweg te behouden. De ruimtelijke ontwikkelingen rond de Zuidelijke Ringweg Groningen (nieuw stadsdeel Meerstad, bedrijven- en kantorenlocatie Eemskanaalzone, het Europapark en het bedrijventerrein Zuidoost, maar ook de woningbouwontwikkelingen in Hoogezand-Sappemeer, Roden en Leek) zullen er de komende jaren echter voor zorgen dat de verkeersdruk verder toeneemt. Het uitblijven van een meer structurele oplossing voor deze problemen zal consequenties hebben voor deze ruimtelijke ontwikkelingen. Na 2010 is de tweede fase ZRG aan de orde, waartoe in 2000 al een tracébesluit is genomen, de zogeheten C3-variant. Met het rijk is daarbij de afspraak gemaakt om daarover in 2007 een knoop door te hakken in samenhang met intussen uitgevoerde bereikbaarheidsmaatregelen, waaronder het stadsgewestelijke OV-systeem. Omdat dit in 2007 zeker niet volledig operationeel zal zijn, vormt de geplande evaluatie een probleem, terwijl de negatieve mobiliteitsontwikkeling doorgaat.

De verkenningenstudie Ontsluitingsstructuur Noordwest Groningen. (o.a. ter ontlasting van de kernen langs de route) heeft geleid tot de aanbeveling om op termijn te een nieuwe wegverbinding Winsum-Groningen te realiseren, parallel aan de spoorlijn Groningen-Winsum en aantakkend op de oostelijke ringweg van Groningen. Tegelijkertijd is aanbevolen een studie te starten naar de verkeersproblematiek op de wegverbinding Zuidhorn-Groningen. Ook op de wegen van en naar het centrum van Assen worden afwikkelingsproblemen verwacht. Vooral het wegvak Peelo (Assen Noord) is nu al zwaar belast. Ook de aansluiting A28/N33 wordt een steeds groter verkeersveiligheids- en afwikkelingsknelpunt. Het flankerend beleid heeft in de regio met uitzondering van de gemeente Groningen nog weinig gestalte gekregen. In de gemeente Groningen wordt het parkeerbeleid als instrument ingezet in het gebied binnen het ringwegennet. Gebiedsgerichte aanpak van locatiebeleid staat nog in de kinderschoenen.